

Raadsvergadering	
Onderwerp	Voorontwerp Omgevingsvisie
Registratienummer	2025.00608
Collegevergadering	18 februari 2025
Portefeuillehouder	Wethouder Bastiaens
Afdeling	Ruimte
Team	Mobiliteit
Behandelend ambtenaar	SMG Cimmermans 043-350 5396 sven.cimmermans@maastricht.nl
Bijlagen	Bijlage 1 Voorontwerp Omgevingsvisie Bijlage 2 Foto van de Leefomgeving Omgevingsvisie Bijlage 3 Alternatievenbeoordeling Omgevingsvisie Bijlage 4 Voorkeursalternatief Omgevingsvisie Bijlage 5 Beoordeling voorkeursalternatief MOER Bijlage 6 Verslag raadsbijeenkomst 25 januari 2025
Ter inzage in raadsportefeuille	-

AAN DE GEMEENTERAAD

Samenvatting

Aan de hand van het peilingvoorstel “Voorontwerp omgevingsvisie” worden de standpunten van de gemeenteraad over dit voorontwerp omgevingsvisie en de specifieke peilpunten verkend. De peilpunten zijn gebaseerd op de 12 hoofdkeuzes en uitwerking daarvan het voorontwerp omgevingsvisie. Met dit peilingvoorstel nodigt het college de raad uit voor een gesprek en inhoudelijk debat over de richting en voorkeuren in het voorontwerp op basis waarvan kan worden verder gewerkt naar de volgende stap later dit jaar; de ontwerp omgevingsvisie.

Peilpunten

Het college wenst met voorliggend voorstel bij de raad te peilen of zij zich kan vinden in de hoofdkeuzes en uitwerkingen zoals voornemens op te nemen in de omgevingsvisie, en via deze weg voorgesteld in peilingvoorstel en Voorontwerp Omgevingsvisie. De uitgangspunten zijn:

1. Gezonde bevolkingsopbouw als voorwaarde voor brede welvaart
2. Verbonden met Nederland en Europa
3. Compacte stad in een groen landschap
4. Rekening houden met water en bodem
5. Versterken van vitaliteit en veerkracht
6. Ruimte voor werken in de stad
7. Sterke groen-blauwe verbindingen
8. Het energiesysteem van de toekomst
9. Loop- en fietsstad
10. Kloppende harten in de buurten
11. Internationale ontmoetingsplek
12. Zorgvuldige stedelijke verdichting

1. Aanleiding, bevoegdheden en context.

Met het voorontwerp omgevingsvisie peilt het college bij de gemeenteraad de 12 hoofdkeuzes en inhoudelijke lijnen zoals het college het voornemens is deze in de omgevingsvisie te verwerken. Het peilingvoorstel is een afgeleide van het voorontwerp omgevingsvisie, de teksten van het voorontwerp zijn daarom leidend. De raad is besluitvormend aan zet bij de definitieve omgevingsvisie, en wordt via dit peilingvoorstel bevraagd om per hoofdkeuze en nadere uitwerking haar standpunten te formuleren. Het voorontwerp zal vervolgens via de omgevingseffectrapportage getoetst worden, en samen met de uitkomsten van peilingvoorstel van de gemeenteraad worden verwerkt in de ontwerp omgevingsvisie.

2. Gewenste situatie.

Doel van dit peilingvoorstel is het voorontwerp in de gemeenteraad te bespreken en de opbrengsten van deze bespreking vervolgens nader uit te werken in de ontwerp omgevingsvisie. Hiermee wordt de raad in positie gebracht nog (stand)punten mee te geven ter verwerking.

3. Argumenten.

Hieronder is per hoofdkeuze een argumentatie uitgeschreven waarom dit een belangrijke hoofdkeuze in de nieuwe omgevingsvisie is en op welke wijze dit gerealiseerd zal worden. Per hoofdkeuze is daarbij een peilpunt genoteerd.

1. Gezonde bevolkingsopbouw als voorwaarde voor brede welvaart

Doel hoofdkeuze

We richten ons op een gezondere bevolkingsopbouw in Maastricht door personen tussen ongeveer 25 tot 45 jaar aan te trekken en duurzaam te binden aan onze stad. Daarmee groeit de beroepsbevolking en verbetert de verhouding tussen werkende mensen en niet-werkenden. De Maastrichtenaren in deze leeftijdsgroep vormen bovendien jonge gezinnen, waardoor ook meer kinderen in Maastricht worden geboren. De economie en de samenleving worden hiermee vitaler en meer toekomstvast. De arbeidsmarkttekorten als gevolg van de vergrijzing zullen verminderen. Het verdienvermogen en de economische draagkracht groeien waardoor noodzakelijke investeringen in onze stad kunnen worden gefinancierd. Bovendien lukt het daarmee beter om voorzieningen, zoals basisscholen en verenigingen, maar ook het culturele en winkelaanbod, in stand te houden.

Cijfermatig gaat het om een nieuwe aanwas in 2040 van ongeveer 10 tot 15 duizend extra inwoners in de leeftijdscategorie 25 tot 45 jaar en hun kinderen. Bij benadering resulteert dit in een woningbouwopgave van ongeveer 8.000 tot 12.000 woningen in de periode 2025 tot en met 2040, wat overeenkomt met het tempo van de vigerende Woonprogrammering 2021 - 2030. Enerzijds is de groei van inwoners geen zekerheid en anderzijds is niet exact te voorspellen hoeveel efficiënter de bestaande woningvoorraad gebruikt kan worden. Daarom blijven we werken met een adaptieve woonprogrammering die kan worden bijgestuurd als dit nodig is. Een groei van deze omvang is enerzijds substantieel zodat gewenste effecten optreden en anderzijds passend bij de maat van onze stad en met respect voor en behoud van het welzijn van alle inwoners te behouden.

Participatieopbrengsten:

Burgerberaad

- Advies 9 van het burgerberaad: samenbrengen van ouderen en jongeren.
- Advies 14 van het burgerberaad: werkgelegenheid starters voor economische groei.

Stadsdeelsessies

- Behoeftte aan woningen voor starters, goedkopere segment, kleinere huishoudens, senioren.
- Behoeftte aan woningen die doorstroming op gang brengen.
- Zorgen over de gevolgen van en overlast door groei inwoners en nieuwe woningen.

Op welke wijze willen we dit realiseren:

- Verbetering van het vestigingsklimaat met aantrekkelijke leefomgeving, woningen, voorzieningen en carrièrekansen (zie voor nadere invulling ook diverse peilvragen hierna).
- Door meer afstudeerders en schoolverlaters vast te houden.
- Door het aantrekken van talent als noodzakelijke aanvulling op de huidige beroepsbevolking (waaronder praktisch geschoolden, internationale studenten en expats).

Peilvraag 1 aan de gemeenteraad:

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven hoofdkeuze om in te zetten op een kwalitatieve groei die bijdraagt aan een evenwichtigere bevolkingsopbouw en daarmee de veerkracht en brede welvaart voor onze inwoners verbetert?

2. Verbonden met Nederland en Europa

Doel hoofdkeuze

Voor een middelgrote stad als Maastricht is sterke verbondenheid met de (Eu)regio, de Brainport Eindhoven en de Randstad een must. Maastricht is immers onderdeel van een poli-centrische Euregio waarin steden en grotere kernen van elkaar verschillen qua profiel en specialisatie.

Door deze verschillen uit te nutten beschikt de Euregio als geheel over een completer arbeidsmarkt en een aantrekkelijk voorzieningenaanbod.

Zuid-Limburg is een eigenstandig functionerende stedelijke regio met grootstedelijke voorzieningen, waardevolle onderwijs- en kennisinstellingen, een omvangrijke diensteneconomie, maakindustrie en een sterk ontwikkelde vrijetijdseconomie. Die regionale economie zal echter moeten doorontwikkelen en vernieuwen om ook in de toekomst vitaal te blijven. Door samenwerking en het 'uitlenen' van elkaars voorzieningen en kwaliteiten krijgt de regio meer agglomeratiekracht dan de som der delen.

Maastricht wil als onderdeel van Zuid-Limburg in de komende jaren samen met de regio kansen verzilveren, door op een duurzame en verantwoorde manier demografisch en economisch te groeien. De Zuid-Limburgse economie kan, aangejaagd door Brightlands ecosystemen en de mogelijke komst van de Einstein Telescope, een schaalsprong maken, en daarmee Nederland in figuurlijke zin groter maken. Bijvoorbeeld door toegang te bieden aan een grote arbeidspool met goed opgeleid en internationaal georiënteerd talent en ruimte voor aantrekkelijk en betaalbaar wonen met een hoge leefkwaliteit.

We ambiëren een doorontwikkeling en nadere profilering van de Maastrichtse economie waarbij we toewerken naar een brede en nog meer kennisgedreven economie met meerdere robuuster economische pijlers (o.a. research&development, toegepaste kennis- en maakindustrie, zorg & preventie, toerisme en dienstverlening) waarbij de Brightlands campussen de katalysatoren zijn voor kennis en innovatie.

Het ruimtelijk beleid is erop gericht om wonen, werk, onderwijs en voorzieningen zoveel mogelijk op goed bereikbare plekken, bij voorkeur nabij de treinstations te plannen. Dat laatste zorgt ervoor dat zoveel mogelijk mensen in Zuid-Limburg niet of minder afhankelijk worden van de auto. Dit draagt ook positief bij aan de businesscase van het openbaar vervoer. De realiteit is dat het openbaarvervoergebruik sinds corona in Limburg en ook Maastricht nog niet op het peil is van 2019. Voor Limburg en Maastricht is het daarom extra belangrijk dat we blijven inzetten op het aantrekkelijk maken en verbeteren van openbaarvervoerverbindingen.

Delen van de spoorzone zullen transformeren naar nieuwe aantrekkelijke autoluwe stadswijken met ruimte voor diverse functies zoals woningen, onderwijs, werklocaties en voorzieningen. Dit biedt tevens kansen om de barrièrewerking van de spoorzone in Maastricht aan te pakken, bijvoorbeeld door het realiseren van een reizigerstunnel gecombineerd met een fietsverbinding. Ook ambiëren we een upgrade van de oostelijke entree van het station. Een mogelijke, maar kostbare oplossingsrichting, is het ondertunnelen van de spoorbundel met een ondergronds station zoals het burgerinitiatief van de heren Soete & Coenen. Omdat de haalbaarheid van dit initiatief onzeker is, wordt ook naar andere oplossingsrichtingen gekeken.

Tegelijkertijd dwingt het gebrek aan ruimte om selectief te zijn. Bijvoorbeeld grootschalige extensieve bedrijvigheid zoals logistiek en opslag passen niet in Maastricht. We sluiten met het ruimtelijk economisch beleid zoveel mogelijk aan bij de innovatieve economisch activiteiten en stimuleren van het regionale ecosysteem.

Participatieopbrengsten

- Advies 14 van het burgerberaad: werkgelegenheid starters voor economische groei.
- Stadsdeelsessies: het tegengaan van verlies aan voorzieningen, een duurzame demografische groei en bijbehorend woningaanbod, en een impuls aan de woonkwaliteit te geven.

Op welke wijze willen we dit realiseren

- Door intensiever en grensoverschrijdend samen te werken en daarbij in te zetten op complementariteit, en het beter benutten van onderlinge verschillen en specialisaties.
- Door verdichting en clustering van wonen, werken en voorzieningen op goed bereikbare plekken, met name rondom ov-knooppunten zoals de spoorzone (inclusief Limmel aan de Maas) en Hart van West (inclusief Annadal).

Peilvraag 2 aan de raad

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven hoofdkeuze om gegeven het belang van (Eu)regionale arbeidsmarkt en aantrekkelijk voorzieningenaanbod de spoorzone te transformeren naar nieuwe aantrekkelijke stadswijken dichtbij het station met ruimte voor diverse functies zoals woningen, onderwijs, werklocaties en voorzieningen, waarbij ook wordt geïnvesteerd in duurzame mobiliteit, energie (warmtenetten) en groene ontmoetingsruimte en klimaatadaptatie?

3. Compacte stad in een groen landschap

Doel hoofdkeuze

Maastricht is een compacte stad in een groen landschap. En dat willen we blijven. Die compactheid heeft namelijk voordelen. In een compacte stad zijn zoveel mogelijk dagelijkse bestemmingen dichtbij de woonplek, denk aan: werk, onderwijs, zorg, cultuur, sport, winkels en recreatie. Goed te bereiken voor iedereen, (vooral) óók lopend of met de fiets. Voor nieuwe ruimtevragen, bijvoorbeeld werk of wonen, wordt binnen de bestaande stedelijke contour van de stad een plek gezocht. Die compactheid beperkt het aantal verkeersbewegingen en het bevordert ontmoeting en sociale cohesie.

Daarnaast blijft het buitengebied groen, in een bepaalde mate open en zo veel mogelijk vrij van verstedelijking. We investeren in het landschap en gaan op zoek naar goede combinaties van recreatie, landbouw en natuur.

Dit vraagt óók iets van de bestaande stad. We zullen moeten verdichten: meer functies en opgaven op dezelfde vierkante meters. Voor opgaven en ruimteclaims zoals de energietransitie, ontmoeting, vergroening, wateropvang en bedrijvigheid en werkgelegenheid wordt in principe een plek gezocht in de compacte stad. Dat geldt ook voor onze woningbouwopgave. Denk aan hoger bouwen, woningsplitsing, optoppen en wonen achter wonen die gebiedsgericht toegepast worden, met als resultaat een hogere bevolkingsdichtheid. Hierdoor worden bestaande voorzieningen en buitenruimte belangrijker en intensiever gebruikt. Dit vraagt om een hoogwaardige openbare ruimte waarin we bewegen, ontspannen en ontmoeten als volwaardig onderdeel van het woon-, werk- en leefklimaat. Dit vergt aanvullende investeringen, maar maakt ook dat de bestaanszekerheid van voorzieningen beter is.

Participatieopbrengsten

- Advies 9 van het burgerberaad: samenbrengen van ouderen en jongeren.
- Advies 12 van het burgerberaad: betaalbare sociale woningen in Maastricht.
- Stadsdeelsessies: zorgen over het woonaanbod in Maastricht, een ambitie om meer betaalbare woningen toe te voegen.

Op welke wijze willen we dit realiseren

- We houden vast aan het principe compacte stad in een groen landschap. Woningbouw vindt bij voorkeur plaats binnen het stedelijk gebied (bestaand bebouwd gebied). Daarbij wordt zoveel mogelijk het bestaande stedelijk weefsel beter benut, door verdichting door bestaande gebouwen om te vormen, woningen te splitsen, compacter en hoger te bouwen en onder voorwaarden mogelijk maken van 'optoppen' van bestaande woningen zodat bijvoorbeeld vve's verduurzamen en groot onderhoud kunnen financieren. Bij nieuwbouw zal een "laagje erop" of "hofje ertussen" daarbij voorgaan op "straatje erbij". Zo blijft voldoende ruimte voor andere functies zoals ontmoeten in openbare ruimte, groen en water. De mogelijkheden om woningen aan te passen aan andere doelgroepen draagt bovendien bij aan een efficiënter gebruik van de bestaande woningvoorraad. Verder voegen we ontmoetingsplekken in de openbare ruimte toe, zoals trapveldjes, sportkooien, urban-voorzieningen, amfitheatertjes creatief tussen de bebouwing door. Dit doen we met name bij versteende pleinen, denk aan het Herdenkingsplein. Ook zetten we in op parken als overgangszone aan de randen van de stad en willen we na verwijderen Bassinbrug inzetten op bijv. zwemmen in het Bassin.
- Verdichting betekent ook een intensiever gebruik van de bestaande openbare ruimte. De gemiddelde inwoner van de stad krijgt meer burens en meer medegebruikers van de openbare ruimte. Openbare voorzieningen moeten hierop aangepast en vergroot worden, denk aan ruimte voor recreatie, ontmoeten, maar ook onderwijs en zorg.
- We behouden hierbij een diversiteit aan woonmilieus in karakteristieke buurten variërend van de dynamiek van binnenstedelijk wonen tot stedelijk wonen nabij voorzieningen en groen.
- En zetten in op een betere spreiding van betaalbare woningen over de stad, ook om segregatie tegen te gaan en in te zetten op sociale samenhang in de buurten. Dat betekent dat we dit type woningen juist toevoegen in buurten waar nu weinig aanbod is. Dat doen we door bij woningbouwprojecten een aandeel sociale huur en betaalbare koop te eisen en als voorwaarden te stellen.
- Nieuwe aantrekkelijke woonmilieus met "extra treden op de ladder van de woningmarkt" voor starters, jonge gezinnen en senioren (doorstroom). We focussen op toevoegen van stedelijke woonmilieus, zodat het woningaanbod complementair blijft aan het meer landelijk wonen in de regio.
- De goedkope woningvoorraad en de opvang van zorgvragers is nu geconcentreerd in de steden. Om tot een meer gemengde regio te komen maken we mede op basis van de landelijke wet- en regelgeving - met de regio afspraken over het bouwen van meer sociale huurwoningen in de kleinere kernen buiten de steden (fair share).
- We maken ook ruimte voor andere woonmilieus zoals zorgwoningen en wonen met zorg (met koppeling aan ondersteuning vanuit welzijnspartners), groepsvormen, woonwagens en tijdelijke

woningen/flex-woningen. Voor verschillende doelgroepen en bijvoorbeeld migratiestromen. We zetten hierbij ook in op Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. Wonen met zorg is een geïntegreerde aanpak van wonen, zorg en welzijn (inclusief leefbaarheid en duurzaamheid) dat moet landen in het volkshuisvestingsprogramma).

- (Grootschalige) studentenhuysvesting vindt zoveel mogelijk plaats bij OV-knooppunten en onderwijsconcentratiegebieden, of in het stedelijk woonmilieu. Daarnaast is er ruimte voor kleinschalige toevoegingen verspreid over de stad. Daarbij is een goed woonklimaat voor de studenten en omwonenden uitgangspunt.
- In de stadsrand rond het stedelijk gebied en in de dorpen Itteren en Borgharen wordt aangestuurd op concentratie en verdichting van woningen op specifieke plekken in de buurtcentra nabij de buurtvoorzieningen. De woningen die hier worden toegevoegd zijn ideaal voor starters en senioren, zodat een wooncarrière in de buurt mogelijk is. Hierdoor is de doorstroming in de buurt op gang gekomen en zijn gezinswoningen vrijgekomen voor nieuwe gezinnen.
- We stimuleren doorstroom in de eigen buurt, door het toevoegen van woningen die aantrekkelijk zijn voor senioren (al dan niet als onderdeel van een zorgconcept), zodat gezinswoningen eerder vrijkomen. En door meer betaalbare starterswoningen zorgen we voor meer doorstroming uit de kamervoorraad en hopen we afgestudeerden te behouden.
- We creëren meer flexibiliteit in het woningaanbod door het bouwen van woonconcepten die makkelijker aanpasbaar zijn aan andere woonwensen en door toepassing van tijdelijke woningen.
- We houden ook vast aan kwaliteit. Zo stellen wij gebiedsgericht strengere eisen aan de minimum grootte van reguliere nieuwbouwwoningen en bij het realiseren van woonruimte via omzetten en splitsen van bestaande woningen.

Er is specifieke aandacht voor het creëren van (nieuwe) woon-werkmilieus:

- Knooppuntontwikkeling: Hogere dichtheden en wellicht ook hoogbouw vinden plaats nabij het station Maastricht. Wonen gemengd met werken en voorzieningen zoals onderwijs dicht bij het station dragen bij aan de kwaliteit van het regionale openbaar vervoer.
- Campusontwikkeling: We voegen in hogere dichtheden woningen toe aan de Health Campus voor studenten, recent afgestudeerden en kenniswerkers nauw verbonden met de campus in een goede verhouding tot de werk- en onderzoeklocaties. Dit draagt bij aan de levendigheid en het ecosysteem op de campus.

- Stadsbreed zijn er plekken waar de combinatie van wonen en werken wordt gerealiseerd zodat levendige plekken in de stad voldoende dynamiek houden en er ook voldoende ruimte is voor ondernemers met stadsverzorgende bedrijvigheid.
- In de aangegeven “productieve buurten” waar werkgelegenheid de hoofdmoot vormt is onder voorwaarden beperkt ruimte voor wonen.

Peilvraag 3 aan de gemeenteraad

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven hoofdkeuze om het aantal toe te voegen woningen te realiseren binnen de compacte stad door bestaande woningen anders en efficiënter te gaan gebruiken (splitsen, samenwoonvormen), woningen aan buurten toe te voegen (doorstroming), bestaande stedelijke gebieden te transformeren (bijv. Limmel aan de Maas) en hoger te bouwen (bijvoorbeeld optoppen)?

4. Rekeninghouden met water en bodem

Doel hoofdkeuze

We nemen gelet op de urgente problematiek in Zuid-Limburg op het gebied van waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid en waterveiligheid de thema's water en bodem vroegtijdig en volwaardig mee in ruimtelijke afwegingen.

Ruimte voor rivier en stad

- We werken samen met andere verantwoordelijke overheden aan de hoogwaterveiligheid door waar mogelijk de Maas meer ruimte te geven en waar nodig waterkeringen te verhogen.
- Goede bescherming van vitale delen van de stad.

'Water opvangen waar de druppel valt'

Versterken van de sponswerking van de gehele stad, zodat water langer vastgehouden wordt en er minder wateroverlast is maar ook minder droogte in tijden van geen of weinig neerslag.

Veilige leefomgeving

- Goede kwaliteit van oppervlaktewater
- Als gemeente hebben we een rol in de goede zorg voor de ondergrond: historische bodemverontreinigingen worden doelmatig beheerd volgens het principe van risicogericht saneren, waarbij gezondheid voor mens en milieu centraal staan. Nieuwe verontreinigingen worden actief voorkomen door duurzaam bodembeheer en het toepassen van preventieve maatregelen. Bij functiewijzigingen op de grond wordt de bodem gesaneerd passend bij het nieuwe gebruik.
- Duurzaam bodembeheer: Om de bodem gezond en functioneel te houden voor toekomstige generaties, werken we volgens de principes van duurzaam bodembeheer. Dit betekent dat we de draagkracht van de bodem in acht nemen bij nieuwe ontwikkelingen en het belang van bodemfuncties meewegen.
- Preventie van bodemuitputting: Er wordt ingezet op behoud van bodemkwaliteit door het bevorderen van natuur-inclusieve en bodemvriendelijke stadsontwikkelingen. Dit draagt bij aan de klimaatbestendigheid van de stad en vermindert de druk op de bodem door bijvoorbeeld intensieve bebouwing of grondverzet.

Participatieopbrengsten

- Advies 10 van het burgerberaad: Alle woonwijken groen en natuurinclusief.
- Stadsdeelsessies: zorgen over waterproblematiek, meer ruimte voor het water en een impuls aan de vergroeningsopgave.

Hoe willen we dit doen

- In 2040 zijn de problemen rondom waterkwaliteit in het regionale watersysteem aangepakt in lijn met de verplichtingen die voortvloeien uit de Kaderrichtlijn Water (KRW). Hiervoor wordt samengewerkt met meerdere overheden met ieder eigen verantwoordelijkheden. Gemeente Maastricht draagt hierbij zorg voor het minimaliseren van het aantal overstorten uit het stedelijk riool op het oppervlaktewater, concreet gaat het om het watersysteem van de Kanjel, Fontein en Tapgraaf. Ook zal in dit kader een waterbuffer gerealiseerd moeten worden bij Itteren.

- Ten behoeve van de waterkwaliteit in alle natuurbeken is in samenwerking met het Waterschap een zogenaamde beekdalbrede benadering toegepast met meer ruimte voor een meanderende beek waardoor het waterbergend vermogen is vergroot, het water beter wordt beschermd tegen uitspoeling van nitraten en de ecologische kwaliteit van de beek wordt verbeterd (zie ook thema Groen).
- Daarnaast heeft de gemeente zich ingespannen om via zorgvuldige ruimtelijke ordening de grondwatervoorraad voor onze drinkwatervoorziening aan te vullen, op peil te houden en te beschermen om een goede kwaliteit te waarborgen. Dit gebeurt door het drinkwaterwingebied en grondwaterbeschermingsgebieden te beschermen, onder meer door deze gebieden op te nemen in het omgevingsplan en functies en gebruik in dat gebied daarop te toetsen en belastende activiteiten te reguleren.
- De wateroverlast door hevige regenval in het stedelijk gebied is in 2040 beperkt door systematisch regenwater maximaal daar waar het valt te hergebruiken, infiltreren, bufferen en vertraagd af te voeren. Zo worden de pieken op het riool verlaagd, en tegelijkertijd is het positief voor de waterbeschikbaarheid in droge perioden en het beperken van hittestress. Het doel is om water in woningen (met uitzondering van kelders) zoveel mogelijk te voorkomen.
- Gelet op de omvang van het probleem en de verwachting dat het probleem groter wordt door de gevolgen van klimaatverandering in de komende decennia zullen bewoners en ondernemers ook een bepaalde mate van zelfredzaamheid, ook wel waterweerbaarheid, moeten hebben. Denk daarbij aan het implementeren van groene daken of het vergroenen van tuinen, regentonnen, traditionele bestrating vervangen door bestrating die het regen langer kan vasthouden.
- Waar mogelijk zetten we in op manieren om met deze maatregelen recreatie te vergroten (als er geen water in de buffers staat), en waar mogelijk kijken we ook naar kansen om de beleving van het water te vergroten.
- Gefinancierd vanuit het Waterprogramma worden maatregelen getroffen voor het tegengaan van stedelijke wateroverlast, waar knelpunten met grootste overlast prioriteit krijgen (op basis van klachten en waarnemingen Stadsbeheer) in zowel woonbuurten als op bedrijventerreinen.
- Tegelijkertijd wordt op basis van een hydrologische analyse zo'n knelpunt aangepakt wat in de regel leidt tot maatregelen hogerop in de stad. Onder andere door stadsbreed in te zetten op het stapsgewijs ontkoppelen van grote verharde oppervlakten en het transformeren van straatprofielen

naar het profiel van de 'straat van de toekomst' met meer ruimte voor groen en wateropvang.¹ Ook zullen op buurtniveau voldoende (parkeer)alternatieven over moeten blijven.

- We stimuleren particulieren om niet alleen water te hergebruiken, te infiltreren, maar ook bij hun activiteiten rekening te houden met de bodem, zoals het vermijden van bodembedreigende stoffen en het verbeteren van de bodemstructuur door vergroening van terreinen. Dit draagt bij aan de verbetering van het bodem- en watersysteem.
- Bij nieuwe projecten verplichten we standaard tot afkoppelen, bergen en mogelijk hergebruiken van regenwater. Op termijn, na 2030, werken we toe naar ontkoppeling van bestaande aansluitingen, rekening houdend met specifieke omstandigheden en zonder dat dit leidt tot afwenteling naar burens.
- We betrekken de Maasoevers beter bij het leven in de stad, en specifiek de binnenstad.

Peilvraag 4 aan de gemeenteraad

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven insteek zodra op termijn blijkt dat het informeren en stimuleren van inwoners en ondernemers onvoldoende effect sorteert het dan wenselijk wordt – ook vanuit het solidariteit beginsel met inwoners in lager gelegen stadsdelen - dat maatregelen ter verbetering van de sponswerking en ontlasting van het riool ook voor bestaande situaties te verplichten (bijvoorbeeld afkoppeling van regenwater van het riool en de sponswerking van tuinen te vergroten door het aanpassen van de vegetatie en te 'ontstenen')?

5. Versterken van vitaliteit en veerkracht

Doel hoofdkeuze

Met het juiste woningaanbod en kleinschalige bedrijvigheid op diverse locaties in de stad willen we niet alleen aan de ruimte vraag van woningen en bedrijfsruimte voldoen, maar ook zorgen voor aangename woonbuurten met een gezonde leefomgeving, goede voorzieningen, voldoende werkgelegenheid en een goede mix van bewoners. Het tegengaan van de huidige segregatie is een belangrijk uitgangspunt bij het ontwikkelen van veerkrachtige buurten.

¹ 'De straat van de toekomst' vormt een inmiddels in de praktijk beproefde aanpak waarbij gezamenlijk met bewoners en ondernemers wordt onderzocht welke ruimteclaims prioriteit krijgen bij een nieuw ontwerp van de straat.

Naast behoud van de bestaande kwaliteiten zoals groenstructuren en verduurzaming (milieuperspectief én de levensloopbestendigheid) van de bestaande woningvoorraad wordt door toevoeging van (levensloopbestendige) appartementen nabij een wijk of buurtcentrum met dagdagelijkse voorzieningen en zorg de doorstroming in de woningmarkt in buurten vergroot. Hiermee creëren we een betere mix aan bewoners, verminderen we segregatie en versterken we het bestaansrecht van buurtvoorzieningen wat bijdraagt aan de veerkracht van de buurtbewoners. Het concept van gemengde buurten passen we toe in alle buurten. In de buurten waar ruimtelijke ingrepen plaatsvinden is er specifiek aandacht voor de woningen, voorzieningen en (informele) ontmoetingsplekken van de 'zittende' bewoners.

Participatieopbrengsten

- Advies 9 van het burgerberaad: Samenbrengen van ouderen en jongeren.
- Advies 12 van het burgerberaad: Betaalbare sociale woningen in Maastricht.

Op welke wijze willen we dit realiseren

- Door (betaalbare) woningen toe te voegen aan buurten om zo de doorstroming op de woningmarkt te vergroten, de veerkracht van buurtbewoners te vergroten en de segregatie te verkleinen. Door te werken aan positieve gezondheid, gelijke kansen en bestaanszekerheid vergroten we de veerkracht van onze inwoners. In buurten met weinig betaalbare woningen zetten we in op een groter aandeel betaalbaar.
- Door het bouwen van stadsbuurten met een mix van betaalbare, ruime appartementen en compacte grondgebonden gezinswoningen.
- Door (betaalbaar) lokaal ondernemerschap in de vorm van midden- en kleinbedrijven zorgvuldig te faciliteren als de aard en omvang passend is, zodat dit de leefbaarheid en veerkracht versterkt van de buurten.
- Door gekoppeld aan deze ruimtelijke ingrepen te investeren in de openbare ruimte, veilige en inclusieve routes en meer beweegaanleidingen in een gezonde leefomgeving. We werken aan een groene, aantrekkelijke en gezonde leefomgeving met schone en veilige openbare ruimte en toegankelijke openbare voorzieningen.
- Het bieden van ruimte voor eigen voedselvoorziening, denk aan stadslandbouw in de wijk (zie stadsrandzone bij thema groen).

- We zorgen voor een openbare ruimte die samenleven en cohesie versterkt.

Peilvraag 5 aan de gemeenteraad

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven hoofdkeuze om, gelet op het gebrek aan veerkracht van inwoners in specifieke buurten en de segregatie in onze stad, in te zetten op beter gemengde wijken en deze ‘solidaire mix’ uitgangspunt moet zijn bij nieuwbouw en herstructurering?

6. Ruimte voor werken in de stad

Doel hoofdkeuze

Essentieel voor een bloeiende en groeiende stad is voldoende ruimte voor werken, ondernemen en produceren. Voor die ruimtebehoefte bieden we plek in de hele stad met verschillende verschijningsvormen. Zo zal de behoefte groeien naar ruimte voor kennisgedreven, duurzame circulaire innovatie bedrijvigheid, (smart) maakindustrie en stadsverzorgende bedrijvigheid, terwijl beschikbare ruimte schaars is en steeds schaarser wordt. Daarom zullen we de bestaande ruimte optimaal gebruiken door in te zetten op behoud en het beter benutten zoals het intensiveren van het gebruik van de ruimte (bijvoorbeeld door meer hoogbouw). Zodat de benodigde uitbreiding van bedrijventerreinen beperkter is.

Om ruimte te creëren op bedrijventerreinen zoeken we ‘schuifruimte’ voor bedrijven in een lagere milieucategorie die kunnen en willen verplaatsen naar het stedelijk weefsel. Hiervoor stimuleren we op daarvoor passende plekken functiemenging in het stedelijk gebied. Bij deze nieuwe ruimteclaims in de stad geven we voorkeur aan kleinschalige (stadsverzorgende) bedrijvigheid.

Ook bieden we – naar het voorbeeld van het Eiffelgebouw – ruimte aan nieuwe hybride vormen van werken aan de rand van of in het centrum, waarbij we sturen in panden sturen op een mix van (ambachtelijke/innovatie) bedrijvigheid met andere functies zoals cultuur, onderwijs, recreatie en wonen.

Op Randwyck Noord realiseren we met de Health Campus ruimte voor een bundeling van medische bedrijvigheid, onderwijs, innovatie en zorg. Op het nabij gelegen bedrijventerrein Maastricht-Zuid reserveren we ruimte voor groeiende productiebedrijven die voortkomen uit of goed passen bij dit ecosysteem.

Participatieopbrengsten

- Advies 14 van het burgerberaad: werkgelegenheid starters voor economische groei.
- Stads(deel)sessies: Meer ontmoeting en ondernemerschap in de buurten, realiseren van werkgelegenheid.

Op welke wijze willen we dit realiseren

- Door (multimodaal) bereikbare bedrijventerreinen met ruimte voor een hoge milieucategorie te behouden en te reserveren voor (circulaire) bedrijven.
- Door bedrijven met lage milieucategorie te stimuleren te verplaatsen naar stedelijk gebied en woonbuurten, mits zorgvuldig ingepast. Dit door voorwaarden te stellen aan het type bedrijven, de bedrijfsvoering en inpassing om eventuele negatieve externe effecten te voorkomen.
- Door uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijventerreinen te onderzoeken in de stad en op regionale schaal.
- Door de ontwikkeling van nieuwe gemengde hybride vormen van werklocaties in panden (aan de rand van of) in het centrum te stimuleren.
- Door het realiseren van betaalbare bedrijfsruimte af te dwingen bij nieuwe ontwikkelingen in woonbuurten bedoeld voor lokaal/stadsverzorgend ondernemerschap.
- Door te investeren in de buitenruimte en multimodale bereikbaarheid van bedrijventerreinen bij nieuwe ontwikkelingen.
- Door te investeren in de buitenruimte en gebiedsontwikkeling in het belang van de doorontwikkeling van de Health Campus.

Peilvraag 6 aan de gemeenteraad

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven hoofdkeuze dat Maastricht meer ruimte moet bieden voor kleinschalig ondernemerschap in de woongebieden, primair bij levendige routes en dynamische centra? Om daarmee te investeren in een prettig werkklimaat, en zal ondernemerschap in verschillende vormen meer een rol spelen bij een prettig woon- en leefklimaat.

7. Sterke groen-blauwe verbindingen

Doel hoofdkeuze

Zowel in de stad als het buitengebied creëren en herstellen we groen-blauwe verbindingen. Deze verbindingen dragen als netwerk bij aan diverse beleidsdoelen. Het netwerk vergroot de klimaatadaptatie in de stad (met name voor de wateroverlast opgave), biedt koele plekken in de zomer, draagt bij aan de biodiversiteit en maakt de buitenruimte beweegvriendelijker wat bijdraagt aan de gezondheid en recreatiemogelijkheden van onze inwoners. We zien ook mogelijkheden om met deze strategie de omliggende natuurgebieden te versterken, recreatieve uitloop te stimuleren en tegelijkertijd meer perspectief te creëren voor de agrariërs. In de binnenstad is dit in combinatie een grote uitdaging, waarvan wel is aangegeven dat verdichting en vergroening hand in hand kunnen gaan.

Het principe 'compacte stad in een weids landschap' wijzigen we in 'compacte stad in een groen landschap'. Het buitengebied (landschap) blijft zoveel als mogelijk vrij van stedelijke ontwikkeling door in de bestaande stad de beschikbare ruimte optimaler en hoogwaardiger te gebruiken en waar mogelijk te verdichten. In het landschap krijgen goede combinaties van (natuur inclusieve) recreatie, (duurzame) landbouw, energie-opwek en natuur een plek. Daarom spreken we beter over groen, dan weids.

Participatieopbrengsten

- Advies 5 van het burgerberaad: inrichting nieuwe parken.
- Advies 10 van het burgerberaad: alle woonwijken groen en natuurinclusief.
- Stadsdeelsessies: nood aan recreatiemogelijkheden, Impuls aan ontmoeting geven, waterveiligheid creëren, zorgen over hittestress en bijbehorende aanpak via vergroening.

Op welke wijze willen we dit realiseren

- We vergroenen de stad stap voor stap op basis van een groennorm (op niveau van iedere wijk en ieder bouwinitiatief). Op projectbasis is consequent bij met name (middel)grote ontwikkelingen de hoeveelheid groen in de stad uitgebreid dan wel gecompenseerd binnen de projecten. Er gelden (nieuwe) richtlijnen voor de hoeveelheid groen en onverhard oppervlak. Daar waar ruimte

op maaiveld schaars is, worden innovatieve oplossingen zoals groene gevels en groene daken toegepast. We beschermen zoveel mogelijk bestaand groen en bestaande bomen.

- We verbeteren de gebruikswaarde van het groen door toevoeging van bijvoorbeeld kunst in de openbare ruimte en sport- en spelmogelijkheden.
- Het bestaand verhard oppervlak in de stad wordt stap voor stap vergroend zowel in de publieke ruimte als op privaat terrein, bijvoorbeeld door het verwijderen van straatparkeren aan de straatzijde (en anders te compenseren) en tegelwippen op binnenterreinen en in voor- en achtertuinen. Hiervoor zijn stimuleringsmaatregelen ingezet en is groen toegevoegd aan het straatbeeld tijdens wegreconstructies vanwege bijvoorbeeld onderhoud of de energietransitie (denk aan de aanleg van warmtenetten). Buurten waar hoge temperaturen zorgden voor zogenaamde hitte-eilanden worden met prioriteit vergroend.
- We realiseren groen-blauwe verbindingen met mogelijkheden om recreatief te fietsen en wandelen. Door bestaande wandel- en fietsroutes te vergroenen of nieuwe plekken en ontbrekende routes te realiseren (zoals bijvoorbeeld bij het Zennepark in Brussel gedaan is).
- Bij bomen langs drukke autowegen wordt tunnelvorming van het bladerdek voorkomen door goed onderhoud, om te voorkomen dat de uitstoot van het verkeer blijft hangen.
- De veerkracht van het landelijk gebied wordt vergroot door het realiseren van een groen-blauwe dooradering (GBDA). Hierdoor worden de gevolgen van klimaatverandering (wateroverlast, droogte) sterk verminderd. Voor de GBDA hebben het Jekerdal en het oostelijk buitengebied prioriteit gekregen vanwege de nabij gelegen Natura 2000-gebieden en de beekdalen. Hierbij stimuleren we vrijwillige ruil van gronden en nemen we situationeel waar nodig een proactieve grondpositie.
- We streven naar duurzaam landbouwkundig gebruik binnen onze gemeente, door onze eigen gronden duurzaam te verpachten. Daardoor zijn er minder negatieve effecten van mest en gewasbeschermingsmiddelen, zodat de natuur kan herstellen en de waterkwaliteit van het oppervlakte- als grondwater verbetert.
- We creëren ruimte voor publiek toegankelijke waterrecreatie en parkachtige stadsrandzones voor recreatie en waterretentie.

Peilvraag 7 aan gemeenteraad

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven hoofdkeuze om de stad stap voor stap te vergroenen op basis van een groennorm (op niveau van iedere wijk en ieder bouwinitiatief), de realisatie van een stadsrandzone voor groene (recreatieve) functies en het realiseren van een groen-blauwe structuur in de stad en aansluitend op het buitengebied?

8. Het energiesysteem van de toekomst

Doel hoofdkeuze

Maastricht is in 2050 klimaatneutraal. De wijze waarop en het tempo van de energietransitie worden vooral bepaald door Europees en landelijk beleid. De gemeente heeft daarbij de wettelijke (regie) opdracht heeft op de thema's gebouwde omgeving, mobiliteit, lokale opwek. Binnen die kaders zetten wij regionaal/lokaal in op:

- Gebouwde omgeving: 62.000 gebouwen aardgasvrij verwarmen.
- Mobiliteit: Nederlands verkeer en transport stoot geen schadelijke uitlaatgassen en CO₂ meer uit.
- Landbouw en landgebruik: uitstoot en opslag CO₂ in een kringloop.
- Industrie: circulaire en CO₂-arme industrie, fabrieken draaien op groene energie.
- Lokale opwek van duurzame elektriciteit, conform het bod Regionale Energie Strategie 1.0.
- Inzetten van restwarmte voor het verwarmen van delen van de stad (en industrie stimuleren om restwarmte beschikbaar te stellen aan de omgeving).

Participatieopbrengsten

- Stadsdeelsessies: Meer aandacht voor ruimtelijk consequenties van energietransitie.

Op welke wijze willen we dit realiseren

- We werken intensief samen met netbeheerders Tennet en Enexis op basis van een planmatige buurtaanpak richting een toekomstbestendig elektriciteitsnet, o.a. door het faciliteren van uitbreiding van het elektriciteitsnet.
- We beperken de energievraag door isolatie van de gebouwde omgeving. Onder andere door een gebiedsgerichte aanpak met aandacht voor betaalbaarheid van energie voor inwoners met een

lage financiële draagkracht. En ook door een gecoördineerde aanpak van de verduurzaming van historische panden in het centrum.

- We zetten in op verwarmen (en koelen) door warmtenetten, onder andere door lokale warmtebronnen (RWZI's, Maas en beschikbare restwarmte van industrie) ontsloten te krijgen voor collectieve systemen.
- We doen – indien gewenst – een tracéreservering tussen Chemelot en Maastricht (het Maastrichtse deel) voor een regionaal warmtenet Zuid-Limburg.
- We stimuleren bedrijven bij het verduurzamen door energie te besparen, op te wekken, verbruik te verschuiven, op te slaan en samen te werken.
- We verkennen samen met de industrie de haalbaarheid van toegang tot waterstof, bijvoorbeeld door een aansluiting te krijgen op het landelijk waterstofnetwerk.
- We ondersteunen de lobby voor een snelle komst van de Delta Rijnkorridor naar Chemelot en uitbreiding van het 380 kV net tussen Maasbracht en Graetheide.
- We werken regionaal samen op het gebied van grootschalige opwek van zonne-energie, onder andere vanwege bundeling van expertise en gemeentegrensoverstijgende projecten. Voor nieuwe kansen voor grootschalig gebruik van zonnepanelen wordt aangesloten bij het eerstvolgende kansen-onderzoek vanuit de regio.
- We stimuleren de opwek van zonne-energie op grote daken door middel van de gebiedsaanpakken en specifiek maatwerk voor doelgroepen. Wanneer hier voldoende potentie voor is wordt deze aanpak verbreed naar de toepassingen op parkeerplaatsen en –terreinen (solar carports) en eventueel zonne-energie op water.
- We verkennen de mogelijkheden voor opwek door water (waterkrachtcentrales) waar nodig en mogelijk binnen regionaal verband.

Peilvraag 8 aan de gemeenteraad

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven hoofdkeuze om in het belang van een spoedige energietransitie ruimte te bieden aan investeringen in energietransport en -opslag en daarnaast ten behoeve van regionale energieopwek naast de aanpak zon-op-daken ook andere methoden voor grootschalige opwek van energie te onderzoeken zoals windmolens, bodemenergie

of zonneweides? De resterende opgave staat gelijk aan 132 hectare zonnepanelen of 7 windmolens met een tip-hoogte van 250 meter. Bij de komst van de Einstein Telescope zijn windmolens door ruimtelijke restricties alleen mogelijk in Lanakerveld.

9. Loop- en fietsstad

Doel hoofdkeuze:

Goede bereikbaarheid van banen en voorzieningen in Maastricht en de (Eu)regio

- Bijdragen aan en faciliteren van dagelijkse mobiliteit en ontplooiing van mensen; met nadruk op bewegen, spelen, inclusiviteit en ontmoeten.
- Versterken agglomeratiekracht door toename van het aantal bereikbare arbeidsplaatsen in (eu)regio. Met onder andere goede aanhaking van Maastricht op economische kerngebieden (Randstad, Brainport Eindhoven, Ruhrgebied en Vlaamse Ruit).

Ruimte voor gezonde, veilige en duurzame mobiliteit

- Verminderen van CO₂-uitstoot door verkeer tot een klimaatneutrale stad en regio in 2050.
- Met logistieke oplossingen, zoals vervoer over water, bijdragen aan transitie naar een circulaire economie in 2050.
- Minder hinder (verstoring) door wegverkeer.
- Vergroten van de verkeersveiligheid zodanig dat voor 2030 het aantal verkeersslachtoffers daalt en op termijn richting nul gaat.

Verleiden en beïnvloeden met parkeerbeleid, mobiliteits- en verkeersmanagement

- Voor verplaatsingen binnen Maastricht groei van het aandeel lopen en fietsen.
- Voor verplaatsingen van/naar Maastricht groei van het aandeel fietsen en openbaar vervoer.
- Meer faciliteren en stimuleren van lopen, fietsen en deelmobiliteit.
- Afbouwen straatparkeren en parkeren op binnenterreinen voor forenzen en bezoekers van de stad, mits goede alternatieven gerealiseerd zijn (buiten het centrum en aan randen van de stad).

Participatieopbrengsten

- Advies 7 van het burgerberaad: fietsers en voetgangers: veiligheid en bereikbaarheid.
- Advies 8 van het burgerberaad: autoluwe binnenstad.
- Advies 13 van het burgerberaad: veilig verkeer rondom het centraal station.

Op welke wijze willen we dit realiseren

- Hanteren van een integrale aanpak van straten en openbare ruimte naar een gezonde omgeving door bijvoorbeeld werk-met-werk aanpak (aanleiding is vaak: onderhoud, energietransitie, klimaatadaptatie of veerkracht). Die aanpak is gericht op straten en openbare ruimten, die woningen en functies in de stad op een veilige manier ontsluiten, maar vooral ook uitnodigen tot bewegen, spelen en ontmoeten en zorg dragen voor voldoende groen, schaduw en waterinfiltratie (11 dimensies).
- Het opstellen van een Actieplan Lopen dat inspeelt op het Nationaal Masterplan Lopen 2040.
- Parkeren op afstand, waardoor parkeerplaatsen in de stad anders ingezet kunnen worden voor waarde creatie (verblijven, klimaatadaptatie, fietsparkeren etc.). Op sommige plekken zijn parkeergarages (Vrijthofgarage) voor bezoekers (deels) omgezet naar bewoners (in combi met fiets) en te reserveren plekken, waardoor straatparkeren kan verdwijnen en zoekverkeer vermindert.
- Bij het afbouwen van parkeren op straat moeten er afdoende alternatieven zijn (zoals het realiseren van nieuwe P+R parkeervoorzieningen) en wordt rekening gehouden met laad- en losplekken voor logistiek en parkeerplekken voor mensen die minder goed ter been zijn of ambulante zorg verlenen.
- Verdichten rond OV-knooppunten en mobiliteitshubs (werken, wonen en recreatie) zodat het autogebruik en –bezit afnemen en de business case voor bestaand en nieuw openbaar vervoer toeneemt.
- Voor het ontwerp van verkeersruimte wordt het STOP-principe (in volgorde van prioriteit: Stappen, Trappen, Openbaar vervoer en Personenauto) gebruikt zodat de menselijke maat wordt geborgd. Ook wordt telkens bij wijzigingen in de openbare ruimte rekening gehouden met de toegankelijkheid van die openbare buitenruimte voor personen met een functiebeperking. Het STOP-principe is een uitgangspunt. Er kunnen situaties of redenen zijn om hier plaatselijk van af te wijken.

- Inzet op logistieke hubs - uitsluitend ten behoeve van lokale Maastrichtse afzetmarkt - zodat overslag naar schonere en kleinere voertuigen mogelijk is. De stedelijke logistiek is volledig elektrisch en gebeurt in compacte voertuigen. Er zijn verschillende logistieke hubs ingericht voor overslag en tijdelijk voorraadbeheer op de bedrijventerreinen zoals op de Beatrixhaven, Bosscherveld en/of Maastricht-Eijsden. Aangevuld met fietsbezorghubs nabij ontmoetingsplekken of aan levendige routes.
- Het realiseren van laadpalen met een optimale spreiding en balans van reguliere laders en snelladers. Voor de plaatsing van de snelladers zijn voorkeurslocaties: bestaande brandstofverkooppunten (tankstations), ontmoetingsplekken met detailhandel en dynamische centra zoals (Belvédère, Geusselt, Brightlands Health Campus).
- Het verbeteren van de verkeersveiligheid door onder andere de maximale snelheid op wegen met een stapsgewijze aanpak en passende inrichting te verlagen naar 30 km per uur, met uitzondering van de grotere ontsluitingswegen en stroomwegen. De precieze invoering wordt naar aanleiding van een raadsmotie op dit moment nog onderzocht.
- De mogelijke overlast door mobiliteit wordt zoveel als mogelijk beperkt door een combinatie van goede ruimtelijke ordening: zo min mogelijk kwetsbare doelgroepen nabij drukke verkeersinfrastructuur, geluidsbarrières door groen of functies die niet geluidsgevoelig zijn, materiaal gebruik, (plaatselijk) snelheidsverlaging en mitigerende maatregelen bij gebouwen ter voorkoming van overlast.
- We investeren in aantrekkelijke fietsroutes in de vorm van regionale en stedelijke (door)fietsroutes en het realiseren van een fietszone in het centrum.
- We werken met Rijkswaterstaat, de Vlaamse overheid en gemeente Eijsden-Margraten mee aan onderzoek naar mogelijke verbeteringen van respectievelijk de Oeslingerbaan (Afrit 55), de rondweg om Smeermaas en de Köbbesweg.
- Er is een nieuwe Maasbrug voor voetgangers en fietsers gerealiseerd die het stationsgebied met het Sphinxkwartier verbindt.
- We leggen nadruk op veilig en comfortabel lopen en fietsen door te werken aan ruimere trottoirs en fietsroutes, maar ook aan het verminderen van barrières als de Maas en de spoorzone.
- We werken toe naar een autoluwer centrum. Op dit moment wordt een pilot voorbereid voor het autoluw maken van een deel van Wyck. We willen – conform het advies van het Burgerberaad, maar ook een actuele oproep uit het Jekerkwartier – in meer delen van het centrum samen met bewoners en ondernemer onderzoeken welke stappen richting een autoluwer centrum gewenst en haalbaar zijn en deze vervolgens effectueren.

Peilvraag 9 aan de gemeenteraad

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven keuze om in te zetten op een stapsgewijze (geografische) uitrol van het gereguleerd parkeren en een autoluw centrum om meer ruimte te bieden aan lopen, fietsen, verblijven en vergroenen?

10. Kloppende harten in de buurten

Doel hoofdkeuze

Op wijk- en buurtniveau concentreren en stimuleren we ontmoeting in de kloppende harten. Dit zijn de grotere ontmoetingsgebieden gekoppeld aan buurtwinkelcentra, met vaak ook andere voorzieningen zoals zorg en onderwijs. Sommige van die kloppende harten, zoals bijvoorbeeld in De Heeg, verdienen een kwaliteitsinhaalslag. Daarnaast stimuleren we ontmoeten en bewegen met aantrekkelijke en groene openbare ruimte en via goede wandel- en fietsroutes bereikbare voorzieningen met plaats voor een spontane ontmoeting op een zitbankje.

Participatieopbrengsten

- Advies 2 van het burgerberaad: verbonden gemeenschappen.
- Advies 3 van het burgerberaad: meer recreatieve voorzieningen voor jongeren.
- Advies 4 van het burgerberaad: verbeteren van sociale gezondheid.
- Stadseelsessies: achteruitgang van belangrijke functies in de wijken, vergroening, woningvoorraad uitbreiden, ruimte voor ontmoeting creëren.

Op welke wijze willen we dit realiseren

- Het behouden, stimuleren en faciliteren van een fijnmazig en divers stedelijk netwerk aan verschillende vormen van ontmoetingsplekken, zoals de kloppende harten met winkels en daarnaast ontmoeting laten ontstaan in de buurt (bijvoorbeeld bij verenigingen).
- Door de aantrekkingskracht van deze plekken pakken we waar nodig de buitenruimte en loop- en fietsroutes aan (toegankelijkheid, veiligheid en aantrekkelijkheid). Ook concentreren we nieuwe woningen bij deze centra, bijvoorbeeld in de vorm van appartementen en zorgwoningen (zie ook thema wonen). Als de functie van een 'kloppend hart' onder druk komt te staan, proberen we met gerichte (publiek-private) investeringen in te grijpen.

- Sociaal-maatschappelijke ontmoetingen in buurten laten ontstaan waarbij het van belang is dat ondernemers, verenigingen en bewoners samenwerken. In onze uitvoeringsstrategie aansluiten bij de gebiedsgerichte aanpak in dialoog met de inwoners.
- Via de drie programma's: IZA/GALA, Preventie met Gezag en Veerkrachtige wijken zetten we gericht en met meer samenhang in op die thema's die onze inwoners direct raken: gezondheid, veilig opgroeien van onze jeugd en het versterken van veerkracht van bewoners en buurten. We werken hier gelijke kansen, positieve gezondheid en bestaanszekerheid.
- Ontmoeting waar mogelijk laten ontstaan waar nodig en gevraagd voor sociaal-maatschappelijke ontmoetingen bij verenigingen en in de openbare ruimte. In onze uitvoeringsstrategie aansluiten bij de gebiedsgerichte aanpak in dialoog met de inwoners.
- Het stimuleren van ontmoeten en bewegen in de buurt door aantrekkelijke en groene openbare ruimte en via goede wandel- en fietsroutes bereikbare voorzieningen.
- Het toepassen van de methodiek van de "Straat van de toekomst" waarin samen met de buurt gekeken wordt naar herinrichting van straten, door ook gezamenlijk vast te stellen welke functies van de straat belangrijk zijn en/of meer ruimte mogen krijgen.
- Het introduceren van Woonzorgzones: streven naar het clusteren van seniorenappartementen en zorgcentra in de buurtharten met toegankelijke openbare ruimte en voorzieningen, ontmoeting). Deze zorgzones zijn vanwege verschillende kenmerken (driehoek welzijn, zorg en gebouwen) interessante locaties om (toekomstige) woonzorgontwikkelingen te faciliteren. De zonering is geen harde begrenzing, wel geven ze richting aan afspraken met partners (bijvoorbeeld levensloopbestendig maken van complexen) en om te clusteren en te kiezen.

Peilvraag 10 aan gemeenteraad

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven keuze het sturen op concentratie van voorzieningen, (zoals winkels en buurtgerichte horeca) in de kloppende harten van de buurt, waaronder ook het toevoegen van geclusterde levensloopbestendige en zorggeschikte woningen waarmee de doorstroming op de woningmarkt in de buurt opgang wordt gebracht?

11. Internationale ontmoetingsplek

Doel hoofdkeuze

Het Stadshart is een succesvolle ontmoetingsplek. Om de aantrekkingskracht tot het Stadshart ook in de toekomst te behouden zetten we in op het verder doorgroeien naar een gebied om te winkelen, vertoeven, beleven, ontmoeten en ontplooien ('van Place to buy naar Place to become'). Waar inwoners, werknemers en bezoekers zich (samen) kunnen ontplooien. Er komt meer plek voor wonen en ondernemerschap. We stimuleren meerdaags (zakelijk) bezoek, bewaken de kwaliteit van het bezoek, spreiden de bezoekers in het centrum en blijven aansluiten op de behoeften van bezoekers en inwoners van Maastricht zelf.

Op specifieke momenten is het druk en daarom zetten we in op meer spreiding in tijd en ruimte. Daaraan worden duidelijke bronpunten aan de randen (parkeerfaciliteiten en openbaarvervoerhaltes) en looproutes gekoppeld zodat bezoekersstromen beter spreiden over de stad. Ook de ingezette koers met tariefdifferentiatie, parkeren op afstand (permanent en overloopterrein voor pieken) en daarmee het verminderen van de parkeerdruk in het centrum wordt gecontinueerd. De ruimtelijke spreiding krijgt ook vorm door het creëren van sfeergebieden. Sfeergebieden zijn delen van het stadshart met een eigen identiteit, dna en aantrekkingskracht, denk aan het Kernwinkelgebied, het Jekerkwartier, het Sphinxkwartier, Wyck en het Stokstraatkwartier. De exacte invulling van de sfeergebieden wordt samen bepaald met in ieder geval bewoners, ondernemers en eigenaren in het gebied. Vanuit het totaal vraagt het ruimtelijk beleid aandacht voor het behoud van diversiteit tussen de sfeergebieden, voldoende luwe plekken, groen, het betrekken van de Maasoevers, de positie van bronpunten (parkeerlocaties, openbaar vervoer en fietsstallingen) en looproutes. Maar denk ook aan verscheidenheid. Zo is het ruwe, experimentele karakter van het Sphinxkwartier iets wat in andere delen van het stadshart, of zelfs de stad, ontbreekt en dus behouden moet blijven.

Daarnaast blijven we inzetten op activering van de drie andere specifieke (eu)regionale ontmoetingsgebieden buiten het stadshart: de Health Campus, Retailpark Belvédère en het Geusseltpark. Dit zijn verschillende type gebieden met elk een concentratie van eigen specifieke functies zoals kantoren, MECC en MUMC+ op de Health Campus, grootschalige detailhandel op Retailpark Belvédère en een sportpark/stadion met kantoren in het Geusseltpark.

Cultuur neemt een prominente plaats in de stad. Toegankelijke culturele plekken – variërend van het theater tot culturele broedplaats – zijn er niet alleen voor het presenteren van kunst, maar ook als plekken voor creatie, educatie en ontmoeting. Door cultuur integraal te verweven in de stedelijke ontwikkeling, is het een verbindende factor die bijdraagt aan de identiteit en leefbaarheid van Maastricht. Tot slot worden (luwe) ontmoetingsplekken overwegend zonder commercieel oogmerk in het stadhart (zoals het Frontenpark) gekoesterd en verbeterd, zodat het centrum aantrekkelijk blijft voor alle inwoners van Maastricht.

Participatieopbrengsten

- Sturen op een balans tussen dynamiek en rust, economische belangen en leefbaarheid (stadsdeelsessies).
- Rekening houden met karakter van de buurt bij combineren van werken in woonwijken (stadsdeelsessies).

Op welke wijze willen we dit realiseren

(Eu)regionale ontmoetingsgebieden

- Inzetten op diversiteit en spreiding binnen het Stadshart met dynamische en luwe plekken (integrale aanpak van sfeergebieden). Dit doen we onder andere via de inzet van cultuur.
- De fysieke verbindingen tussen deze gebieden verder stimuleren en ontwikkelen. Zoals tussen de Health Campus en de binnenstad door bijvoorbeeld de realisatie van een aantrekkelijke en herkenbare wandel- en fietsroute langs de Maas en door een rechtstreekse verbinding via de Groene Loper van het Geusseltpark met de Health Campus.

Stedelijke centra op stadsniveau

- Behoud en versterken van bestaande dynamiek en (economisch) draagvlak door de winkelconcentratie (in Brusselsepoort en nabij De Leim in Heer) waar mogelijk te verbreden met ook daarbij passende bedrijvigheid, zorg en onderwijs, horeca, maatschappelijke voorzieningen, culturele activiteiten en wonen.

Peilvraag 11 aan de gemeenteraad

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven keuze voor meer spreiding van de toeristische druk in het centrum en daarmee (meer) ruimte te bieden aan ontmoeting van bewoners van Maastricht in het centrum? Enerzijds ter ontlasting van de binnenstad op piekmomenten en anderzijds omdat er vanuit eigen inwoners, maar ook zakelijk en meerdaags bezoek behoefte is aan karaktervolle, onderscheidende sferen en luwere plekken.

12. Zorgvuldige stedelijke verdichting

Doel hoofdkeuze

Een compacte stad levert voordelen op, zoals op het gebied van bereikbaarheid, de nabijheid, de ruimte voor ontmoeting en cohesie. Maar het vraagt óók iets van de bestaande stad. We zullen moeten verdichten: meer functies en opgaven op dezelfde vierkante meters. Voor opgaven en ruimteclaims zoals de energietransitie, ontmoeting, vergroening, wateropvang, wonen en bedrijvigheid en werkgelegenheid zal een plek gevonden moeten worden in de compacte stad. Denk aan hoger bouwen en woningsplitsing, met als resultaat een hogere bevolkingsdichtheid. Meervoudig ruimtegebruik (zoals ondergronds parkeren, optoppen, hoger bouwen, dubbelgebruik, stapelen) is hierbij een denkbaar instrument.

Dit maakt zorgvuldig inpassen en het maken van keuzes noodzakelijk: soms kunnen we simpelweg niet alles realiseren en moeten we prioriteiten stellen. De concurrentie om ruimte neemt toe, er zullen soms compromissen gesloten moeten worden, en met groei kan bijvoorbeeld ook de geluidhinder toe nemen of de luchtkwaliteit achteruitgaan. De ruimtedruk maakt het noodzakelijk om zuinig om te gaan met ruimte. Verdichting is hierbij geen doel op zich is, maar altijd een middel om opgavegericht de stad te verbeteren en de kwaliteit van de leefomgeving (per saldo) te verbeteren.

Voor als in de toekomst de vraag naar woningen onverminderd hoog blijft, er schuifruimte nodig is bij stedelijke transformaties of als verdergaand verdichten meer nadelen dan voordelen met zich meebrengt, en ook goede regionale oplossingen niet voorhanden zijn, wijzen we enkele ventiellocaties aan. Hier kan op een verantwoorde wijze stadsontwikkeling plaats kan vinden. De ventiellocaties bieden als ze ingezet worden voor woningbouw ruimte voor 500 tot 1.000 woningen.

Op welke wijze willen we dit realiseren:

- We verdichten de stad gebiedsgericht met helder onderscheid naar de gewenste woningdichtheden, mate van functiemenging en ruimte voor groen, parkeren en openbare ruimte.
- We maken ook gebiedsgericht onderscheid naar de instrumenten voor verdichten: bouwhoogte, optoppen, wonen achter wonen, splitsen en functiemenging.
- We zorgen voor uitlegbare kaders en heldere randvoorwaarden waaronder verdichting plaats mag vinden en het mengen van werken en wonen.
- We brengen bij inpassingsvraagstukken de voor- en nadelen voor omwonenden in kaart.

Participatieopbrengst

- Stadsdeelsessies: de roep om regie te nemen op gebiedsontwikkelingen

Peilvraag 12 aan de gemeenteraad

Stemt de gemeenteraad in met de in het voorontwerp beschreven keuze om bij nieuwe bouwplannen de initiatiefnemer voorwaarden op te leggen die ervoor moeten zorgen dat de belangen van zittende bewoners zorgvuldig worden meegewogen en tevens wordt bijgedragen aan gebiedsspecifieke beleidsdoelen zoals vergroenen, draagvlak voor voorzieningen (leefbaarheid), ontmoeting, klimaatadaptatie en mobiliteitsbeleid?

4. Alternatieven.

De gemeenteraad kan in het gesprek alternatieven aandragen van de geschetste hoofdkeuzes. Het voorontwerp zoals geschetst is een weergave hoe de situatie eruit kan zien, maar we vragen aan de raad daar nader op te reflecteren en eventuele alternatieven aan te dragen.

5. Financiën.

Dit voorstel is een visie voorstel met hoofdkeuzes en nadere uitwerking. Na vaststelling van de definitieve omgevingsvisie zal er gewerkt worden aan een investeringsagenda waar een financieel voorstel zal worden voorgelegd.

6. Vervolg.

- Besluitvorming college Ontwerp Omgevingsvisie (medio juni 2025)

De gemeenteraad zal hier met een raadsinformatiebrief over worden geïnformeerd. Met deze besluitvorming zal de ontwerp-omgevingsvisie ter inzage worden aangeboden aan de stad.

- Definitieve besluitvorming omgevingsvisie in de raad in Q4 2025

Hier zal de definitieve omgevingsvisie ter bespreking en besluitvorming worden aangeboden aan de gemeenteraad.

7. Participatie

Om ruimtelijke ideeën, initiatieven en zorgen op te halen, denkrichtingen te toetsen en om belangrijke punten uit de stad op te halen is een breed participatieproces opgetuigd en vastgesteld door de raad. Een participatieproces dat gestart is met een burgerberaad en (stads)brede en naar stadsdelen ging en online verdieping ophaalde.

Het burgerberaad zal het voorontwerp ontvangen na vaststelling door college en het zal via een link worden opgenomen op het participatiekanaal rondom de omgevingsvisie. Verder zal er na besluitvorming door college over de ontwerp omgevingsvisie (medio Q2/Q3 2025) een inloop-bijeenkomst worden georganiseerd voor alle participanten, inclusief het burgerberaad, om de vertaalde opbrengsten van de participatie weer te geven en daarmee de stad goed te informeren over de zogenaamde verwerkte 'input' uit het burgerberaad, de stadsdeelsessies en de digitale component.

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

G.J.C. Kusters

De Burgemeester,

W.A.G. Hillenaar